

תפ"ח (ירושלים) 6749-08-11 - מדינת ישראל נ' ד.א. ואח'

פלילי - חוק העונשין - עבירות אלימות

פלילי - חוק העונשין - עבירות כלפי קטינים ונכים

פלילי - חוק העונשין - עבירות מין

var MareMakom = "תפח (ירושלים) 6749-08-11 - מדינת ישראל נ' ד.א. ואח', תק-מח תפח (ירושלים) 6774-08-11(4),
2870(17/10/2013)";

תפ"ח (ירושלים) 6749-08-11 - מדינת ישראל נ' ד.א. ואח' מחוזי ירושלים

תפ"ח (ירושלים) 6749-08-11

תפ"ח (ירושלים) 6774-08-11

מדינת ישראל

נגד

1. ד.א.

2. א.מ.

בית המשפט המחוזי בירושלים

[17.10.2013]

כבוד השופט יעקב צבן, סגן נשיא

כבוד השופטת רבקה פרידמן-פלדמן

כבוד השופט רפי כרמל

גזר דין

1. הנאשמים הורשעו לאחר שמיעת ראיות בשורה של אישומים. נאשם 1 הורשע באישום הראשון בעבירה של אחזקה בתנאי עבדות; באישום השלישי בשישה מעשי אינוס; באישום הרביעי במעשה מגונה בנסיבות מחמירות; באישום החמישי מעשה סדום בנסיבות מחמירות ובתקיפה בנסיבות מחמירות; באישום השישי במספר עבירות אינוס, מספר מעשי סדום, מעשים מגונים; באישומים שביעי-עשירי בעבירות תקיפה בנסיבות מחמירות, חבלה בנסיבות מחמירות וסחיטה בכוח; באישום האחד-עשר במספר עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות; באישום שניים-עשר במעשים מגונים כלפי קטין (מספר עבירות), מעשה סדום; באישום השלושה-עשר במספר עבירות של כליאת שווא ומספר עבירות של התעללות בקטינים; באישום הארבעה-עשר מספר עבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות, מספר עבירות של התעללות בקטינים ומעשה סדום; באישום החמישה-עשר בעבירות של כליאת שווא, תקיפה בנסיבות מחמירות והתעללות בקטין; באישום השישה-עשר בביצוע שתי עבירות של מעשה סדום בנסיבות מחמירות ומספר עבירות של תקיפת קטין; באישום השמונה-עשר בתקיפה בנסיבות מחמירות; באישום התשעה-עשר בעבירות של כליאת שווא והתעללות בקטין ובאישום עשרים הורשע הנאשם במספר עבירות של הדחה בחקירה, הטרדת עד ושיבוש מהלכי משפט.

הנאשם 1 זוכה מהעבירות שיוחסו לו באישומים השני והשבעה-עשר.

הנאשם 2 הורשע בשלושה אישומים: באישום השלישי הורשע במספר מקרים של מעשים מגונים בנסיבות מחמירות; באישום הרביעי הורשע בביצוע מעשה מגונה בנסיבות מחמירות ובאישום השישי הורשע במספר עבירות של אינוס, מספר עבירות של מעשה סדום ושל מעשים מגונים בנסיבות מחמירות.

נאשם 2 זוכה מהעבירות שיוחסו לו באישום השני.

2. נאשם 1, יליד 1955, הינו חסיד של הרב ישראל אודסר שהינו פלג של חסידי ברסלב. נאשם 2, יליד 1968, הינו עמיתו וחברו של נאשם 1. נאשם 1 הקים משפחה עליה נמנו 6 נשים הנשואות לו בנישואין דתיים ו-17 ילדים. המשפחה התגוררה בירושלים, החזיקה מקום מגורים נוסף בגבעת שאול בירושלים וגם בטבריה.

בהכרעת הדין פורטו סדרי הנישואין והיחסים המיוחדים שהתפתחו בתוך המשפחה, התנהלותה, מקורות הכנסותיה, התגייסותה להפצת אמונתו של רבי ישראל אודסר "בעל הפתק", אורחות חיי המשפחה ובעיקר התנהגותו והתנהלותו של נאשם 1, שהוא המוציא והמביא, המחליט, היוזם והציר סביבו נעה המשפחה כולה. העבירות בוצעו במסגרת המשפחה כלפי חלק מהנשים, כלפי חלק מהילדים. יש להעיר כבר כאן כי חמש מתוך שש הנשים, ובהן גם נשים שהיו קורבנות למעשיו של הנאשם, נשאו נאמנות לו, אוהבות אותו, מעריכות ואף מעריצות של הנאשם, הן העידו גם בשלב הטיעונים לעונש.

המשפחה בהרכב זה החלה להיווצר ולהתגבש בסוף שנות התשעים, ורוב העבירות התבצע שנים מועטות לפני הגשת כתב האישום.

המעשים הרבים, חלקם קשים, פורטו בהכרעת הדין. במסגרת זו נאפיין את העבירות העיקריות: המשפחה כולה התנהלה בצל האמונה הלוהטת ש"בעל הפתק" הוא שליחו של רבי נחמן מברסלב, הוא יביא הגאולה לעם ישראל ויש להפיץ תורתו, הן בפעילות יומיומית ברחובות ובכירות, במסירת ומכירת העתק מהפתק, מכירת ספרים, תקליטורים ובהם שירים. כמו כן, נאשם 1 ארגן הילולות. הנשים עסקו בהפצה וגם חלק מהילדים, אספו צדקות, נדבות ותרומות.

בחקי המשפחה דרש הנאשם מכולם, נשים וילדים, גילוי לב מוחלט וחשיפה של כל הרהור, חיובי או שלילי. במשך הזמן התנהלות זו הפכה אובססיבית והנאשם דרש וידיים, חלקם הפך פומביים לפני בני המשפחה, ולאחריהם החליט על "דין" שפירושו למעשה ענישה. כיוון שחלק מההרהורים נסובו על ענייני גוף ומין, בעיקר של שלוש נשים - א., א. וש. - הפכו הוידוים והדינים לחזון נפרץ וגררו עונשים פיזיים ונפשיים חוזרים ונשנים.

התגבשות המשפחה והמעשים התקיימו בשלבים. בשלב ראשון, קרב הנאשם 1 נפשות תועות בעלות קשר או משיכה לדת, אשר היו במשבר או חיפשו כיוון ודרך בחייהן, תוך שהוא מבסס השפעתו עליהן בדרכי נועם, באמצעות אישיותו הכריזמטית וסמכותו הרוחנית והדתית. בשלב השני, הלכו ושקעו המצטרפות החדשות אל תוך עולמה הפנימי השואב של המשפחה, ניתקו - בעידוד הנאשם 1 - קשר אל העולם החיצוני, שאז התעמקו רגשות הערצה וסגידה של בני הבית לנאשם. מכוח תכונותיו, התנהגותו, הפחד שעורר והאמונה לה הטיף, התגברה השפעתו של הנאשם 1 ואפשרה לו להנהיג שיגרה קבועה ומתמשכת, שכללה סדרה ארוכות של מטלות, מהן סדיסטיות, שירותים ועונשים, ואלה שולבו במערך דינים שהנהיג, ושמשו לביסוס שליטה, הבטחת המשך ציות להוראות מחשש לענישה נוספת. בני המשפחה, במיוחד הנשים, לא תמיד הביעו התנגדות אקטיבית לכוח שהופעל כלפיהן ופעמים ביקשו אותו מהנאשם ואף יזמו אותו בעצמן כדי לשאת חן בעיניו, לאחר ששוכנעו כי מחשבותיהן ומעשיהן גורמות לנאשם סבל. הנאשם ניצל מעמדו, יצר תחושה של קנאה הדדית, רגשות אשם עצמי בין נשותיו, שכביכול פוגעות בו, ועל כן גרמו שהן ייסרו ויבזו עצמן וכך ירצוהו. תחושת ההתבטלות לפני הנאשם והתעוב העצמי שיצר הנאשם אצל הנשים שסגדו לו, בשילוב תחושות הפחד מפניו וניתוקם של בני המשפחה מקשרים עם הסביבה החיצונית, העמיקו את השפעת הנאשם לרמה קיצונית והביאו להתפתחות דפוס מעוות של יחסי שליטה, שבאה לביטוי בעונשים מגוונים וקשים.

הנשים יצאו מהבית לשם הפצה ואיסוף כספים, יום יום, במשך שעות ארוכות וגם במסגרת זו נהגו להתקשר לנאשם על מנת לקבל רשות לשתות, לאכול או ללכת לשירותים. בשל התנהלות זו, שליטה בבני הבית - נשים וילדים - הורשע הנאשם 1 בעבירה של החזקה בתנאי עבדות.

הנאשם 1 הורשע במעשי מין רבים, שעיקרם ענישת נשותיו בגין הרהורים אסורים, החדרת מקלות ואצבעות לאיבר מין, לשם בדיקת רטיבות, שכיבה כשהן ערומות במשך שעות ולילות על נאשם 2.

מעשים קשים וסדיסטיים נוספים היו קשורים לליקוק צואה מגופו של הנאשם 2, אכילת צואה, החדרת מקלות לפי הטבעת של אחת הנשים, התעללות בילדים (תליה על דלת, שהות בביתם, החדרת מקל לפי טבעת) וכן מעשי מין בין הנאשם 1 לבין בתו החורגת (בתה של האישה השניה).

נאשם 1 הורשע כאמור בשמונה-עשר אישומים, בכל אישום ואישום מדובר במספר עבירות, שורה של אירועים שתיקצר היריעה כאן מלפרטם. חלק מהעבירות נעשו תוך השפלה וביזוי (אכילת צואה, ליקוק צואה), חלק תוך תקיפה אכזרית (החדרת מקלות לפי טבעת) ומכות ברוטאליות, עבירות כליאה רבות, התנהלות מינית קיצונית אשר חלקה נעשה גם לעיני הילדים. היו מקרים בהם הענישה נעשתה בנוכחות ילדים, ועצם נוכחותם נתפס על ידי הנאשם חלק מהעונש.

3. הנאשם 2 הורשע בשלושה אישומים, מספר מעשים מגונים, חלקם בנסיבות מחמירות, ובעבירות אינוס, כיוון שנטל חלק בתהליכי הענישה. אלא שהוא לא החליט דבר, ולמעשה העמיד את עצמו לרשות הנאשם 1 כמסד לגחמותיו והחלטותיו הקיצוניות.

4. במהלך הטיעון לעונש הופיעו לפנינו שורה של עדי הגנה. ידיד הנאשם, ג.ש., סיפר כי ביקר לעיתים בבית המשפחה, התרשם כי מדובר במשפחה טובה ובריאה, והנאשם 1 אוהב את כולם. ידידת המשפחה, ד.ד., גרה בבית המשפחה במשך 4 חודשים יחד עם בנה, ראתה מאור פנים, ד.א. נפלא, נעים להיות במחיצתו, בבית אורחים רבים. ר.א., גר בבית המשפחה, השתתף בהפצות, קיים שיחות לילה עם הנאשם והתרשם מפתחותו וטוב לבו. א.ט. עבד עם הנאשם 1, בענייני הפקת תקליטים והקלטות, התרשם מטוב לבו ומהכבוד שרכשו לו בני הבית. א.ל., אחות הנאשם, תיארה את תולדות המשפחה, חזרת הנאשם ושלה בתשובה, הקשר ליהדות בדרך החסידות ואימוץ תפיסת עולם של שמחה ושירה. ד.א. איש חסד, מיטיב וטוב. בביתו מיעטה לבקר. ג.ו.ד. הינה ידידת המשפחה, העושה סרט על הפרשה כולה. היא התרשמה לחיוב מחיי המשפחה, מהנשים ומהילדים. נ.מ. גר בבית המשפחה והתרשם ממנה לטובה. העדים הללו לא ראו תופעות אלימות בבית.

כאמור לעיל, במסגרת הטיעונים לעונש, העידו גם ארבע מנשותיו של הנאשם, והביעו תמהון ותרעומת רבה על הכרעת הדין. האישה הראשונה, תיארה את הליך החזרה בתשובה, גישתו הטובה והחיובית של ד.א. אליה ואל הנשים, והערכתה הרבה אליו. כאשר נשאלה פעמיים אם ריבוי הנשים של בעלה מקובל עליה, ענתה: "זה הגיע בהשגחה", "זה לפי התורה". טיעוני התביעה

5. ב"כ המאשימה ביקש לאבחן בין האישום הראשון לבין שאר האישומים: לאישום הראשון התייחס על פי תיקון 113, ולגבי השאר, טען כי יש קושי להגדיר מתחמי ענישה.

באשר לאישום הראשון, הערך המוגן הוא חירות כבוד האדם של הפרט, וערך זה הופר על ידי יצירת מציאות של בני אדם הפוגעים בעצמם ובגידול דור ילדים לתוך הווי קיצוני, משונה ואכזרי. באשר לנסיבות, טען כי הנאשם 1 יצר מצב של שליטה, יזם מהלכים, הפעיל כוח, שטיפת מוח והוא מחולל העבירות שפגעו בילדים ובנשים. לטענתו, עמדת הנשים - האוהבות אוהדות ומעריצות את הנאשם - מהווה דווקא אינדיקציה למידת הקורבנות, וזה חלק מהנזק. מעגל הנפגעים הוא רחב, לא רק נשים וילדים, אלא גם בני המשפחה של הנשים המנותקות. הנאשם ניצל מעמדו כראש המשפחה וכבעל השליטה לביצוע מעשים אכזריים, ובשל כך מתחם הענישה בעבירה באישום 1 הינה בין 16 ל-20 שנה, ועקב היעדר נסיבות מיוחדות, ביקש למצות את העונש המקסימאלי הנקוב לצד העבירה, 20 שנה.

באשר ליתר האישומים - התביעה הגישה טבלה ובה ריכוז עבירות, ובצדן שנות מאסר מקסימאליות. העבירות הן רבות וחמורות, וחלקן נושאות בצדן 20 שנות מאסר. לפיכך, סיכום הטבלה כולו מגיע ל-292 שנות מאסר. עמדת התביעה הינה, כי טיעון לפי תיקון 113 לחוק העונשין אינו יעיל וקשה לביצוע, שכן מדובר באירועים רבים מאוד, ובאופן מעשי, לא ניתן לקבוע מתחמים כה רבים. על כן טען ב"כ המאשימה לקווים מנחים, שעיקרם חומרת העבירות, אכזריותן, היקף הנפגעים, אלימות מינית משפילה, ילדים שחוו התעללות, כליאה, פגיעות פיזיות, השפלה, נוכחות ושיחות פתוחות על ענישה מינית, מכות בכפות הרגליים, ובמיוחד היו אירועים מזוועים שתוארו באישומים 4 ו-5 (אירועי צואה, מקלות בפי הטבעת). לעמדת התביעה, פרט לעבר נקי, אין לנאשם 1 נסיבות אישיות מקלות שיש להן משקל הראויות להתחשבות, ומכל מקום, הנסיבות האישיות בטלות לפני חומרת העבירות והיקפן. ב"כ המאשימה טען עוד, כי התבררה בהליך זה פרשה שטרם נדונה כמוה בארצנו. העונש צריך להיות עונש מתווה דרך ויתן ביטוי לאירועים הקשים והאכזריים, שאין להם אח ורע, ולפיכך עתרה המאשימה לגזור על הנאשם 1, 65 שנות מאסר ופיצוי למתלוננים.

באשר לנאשם 2 - עמדת התביעה הינה כי מעמדו שונה והוא היה מעין זרוע מבצעת של הנאשם 1. חלקו בעבירות נמוך, אך לא בטל. הוא לא נשלט באופן מוחלט על ידי הנאשם 1, לא יזם, לא תיכנן, אך נטל חלק בשורה של עבירות מין ואלימות. לעמדת התביעה, המתחם בעניינו, באשר לאישום השלישי, הוא 10-14 שנות מאסר; באישום הרביעי - 5-7 שנות מאסר; באישום שישי 10-20 שנות מאסר. המתחם המשולב הינו בין 20 ל-25 שנות מאסר, ותוך התחשבות בהוראת סעיף 40א לחוק העונשין, עתרה התביעה ליישום הרף העליון של המתחם.

טענות הסנגור

6. הסנגור השווה את עמדת התביעה הכללית לציד מכשפות, שכן תוצאת עמדה זו לדבריו הינה כמו גזר דין מוות, שהרי הנאשם 1 הוא בגיל 58, והתביעה מבקשת לחבשו בבית האסורים עד לאחר אחרית ימיו, דבר שלא נשמע עד כה במקומותינו.

הסנגור שלל את גישת התביעה, כי הנסיבות האישיות במקרה זה חסרות חשיבות, וביקש לתת משקל רב ומשמעות לעמדת ארבע נשים שהתייצבו כאחת בבית המשפט, גם שנתיים אחרי מעצרו של הנאשם, דיברו בזכותו והביעו כמיהה עזה לשחרורו ולשובו הביתה. נשים אלו אינן מסוג הנשים החלשות, שקולן אינו נחשב ומדברות מהשפה לחוץ, אלא נשים נבונות, בטוחות, מתמצאות, שבחרו לעצמן ובעצמן את דרכן, ואינן תופסות עצמן כקורבנות, אלא כבעלות זכויות הרוצות לאהוב דווקא בעל זה ובעל כזה, אשר בעיניו אינו איש רע ואינו אכזר, אלא בעל וחבר אוהב ומתחשב, השותף לאמונתן הגדולה בדרכן - דרכו.

הסנגור הדגיש, כי אין לפני בית המשפט הוכחה לנזקים נפשיים או פיזיים שנגרמו לילדים או לנשים, וזאת בניגוד למקרים אחרים, בהם נגרמו נזקים קשים ביותר וחמורים עקב מעשי התעללות ואלימות קשים, וכי הענישה הייתה מתונה בהרבה ושונה לחלוטין מהדרישה הנוכחית של התביעה (הסנגור הפנה לת"פ (י-ם) 157/08 מ"י נ' קוגמן ואח').

הסנגור הסכים, למעשה, כי יש קושי ביישום תיקון 113, אך הדגיש כי תיקון זה לא זנח את יסודות הענישה, לרבות כבוד הנאשם, התחשבות במצבו, הבנה שגם מי שחטא יש לו תקומה, וכי הענישה צריכה להיות הומאנית, עם פתח תקווה ואור בקצה המנהרה. עוד הדגיש, כי הגישה הקיצונית והמחמירה של התביעה מציגה את נאשם 1 כשטן, אולם מהראיות שהובאו, הן במהלך הדיון והן במהלך הטיעון לעונש, עולה דמות שונה של אדם שעשה חסדים רבים, אסף לביתו אנשים, עזר להם והקים מסגרת שיש לה תועלת לחברה. עוד טען, כי התופעה והאירועים שלפנינו הם מיוחדים, אין מדובר בתופעה נפוצה, בוודאי שאין מדובר במכת מדינה, ועל כן ליסוד ההרתעה אין לתת משקל רב.

באשר לנאשם 2, טען הסנגור, כי עמדת התביעה אבסורדית, שכן אישיותו נחשפה לפני בית המשפט, הוא לא חולל את המציאות, את ההתנהגות בה מדובר ועמדת התביעה כה קיצונית, עד שרואה בו אדם שראוי לעונש חמור כמי שביצע הריגה. לפיכך, עתר לעונש מתון במיוחד לנאשם 2.

7. הנאשם 1, בדבריו לפנינו במסגרת הטיעונים לעונש, אמר כי הסיטואציה כולה הייתה אותו בהלם, אישיותו שונה לחלוטין, פעל מתוך אהבה ואף כשעשה שגיאות, הוא עושה כל יום חשבון נפש, מבקש לגלות את האמת וכי המציאות בה חיו, שונה לחלוטין מהמציאות שתוארה בהליך המשפטי.

הנאשם 2, בדבריו לפנינו, דיבר על התנהלות המשפחה, על שיחות פתוחות, אווירה שכולם צריכים להסתדר עם כולם, הילדים והנשים דיברו ביניהם על ענישה הדדית, חיו טוב והוא בעצמו השתלב במסגרת אשר כולם ניסו לחנך היטב את הילדים, לא הייתה התעלמות מהעולם החיצוני, אך הייתה אמונה רבה ל"בעל הפתק" וביכולתו להביא גאולה. עוד ביקש, כי השופטים ירדו לעומק הדברים ויבינו היטב את תפיסתה הבסיסית של המשפחה כולה.

8. הפרשיה שנפרשה לפנינו החל מקיץ 2011, הינה קשה ומיוחדת. הנאשם 1 הקים משפחה ששמה לה למטרה להפיץ אמונה ותפיסת עולם מסוימת, שאב לתוכה בדרכי אהבה וברכות נשים, הוליד ילדים, יצר מסגרת לימודים מיוחדת לאותם ילדים. תחילה גרה המשפחה בדירות קטנות וצנועות, בהמשך, כאשר הנשים יצאו להפצה ולאסוף כספים, עברה המשפחה להתגורר בדירות גדולות יותר והחזיקה מספר דירות בעת ובעונה אחת, בדרכה אספה לתוכה אנשים נוספים. בשלב מסוים לצורך שליטה ומתן ביטוי לשליטה של הנאשם במסגרת שהקים החלו מעשים אסורים וגילוי הלב שדרש נאשם 1 מבני משפחתו הפך כלי ביצוע עונשים. גילוי הלב הפך לעיתים לאובססיבי, וזכור את עדותה של ש, שבאמצע היום, עלה במוחה הרהור בלבד למראה גבר נאה שעבר ברחוב, שאז חשה דחף מידי לרוץ ולספר על כך לבעלה, הנאשם 1.

כתוצאה מכך, בחלוף מספר שעות, נענשה בחומרה רבה, ובדרך אכזרית ומתעללת. השנים האחרונות בחיי המשפחה הפכו, למעשה, לסיט מתמשך של כליאה, מכות, דינים ועונשים שונים ומשונים, אשר בעינינו החמורים הם לא רק העונשים הפיזיים, אלא בעיקר עונשי ההשפלה הכרוכים בעיניי צואה, ליקוק צואה, עירום, ביחד עם הנאשם 2, ובעיקר מעשי התעללות חוזרים ונישנים בילדים בגילאים שונים, לעיתים בגין דברים של מה בכך. הפגיעה בילדים הינה פגיעה בחסרי ישע, בעולמם של ילדים, הצריכים להיות מוגנים מפני הרוע ולחוש תחושת ביטחון, בעיקר בבית. עולם המושגים הפנימי והחיצוני של הילדים עוות, הן בעצם המסגרת של שש נשים לאב אחד, לימודים בתוך הבית, אך בעיקר בעונשים של פגיעה, מכות ברגליים, החזקה בבידים ועונשים פיזיים חמורים יותר. עונשו של הנאשם 1, ובמידה מסוימת גם של הנאשם 2, צריך לתת ביטוי לעיקרון הגמול ולשקף תפיסה מוסרית של החברה העומדת על משמר עקרונות בסיסיים, שהרי צריך להיות ברור לכל, כי בלא ערכים יסודיים ועקרונות בסיסיים, לא תיכון חברה אנושית. אמנם, נשותיו של הנאשם נבונות, חכמות וכולן בעלות יכולת ביטוי, נהות אחריו גם היום וגם לאחר שחלק מהן ניזוקו משיטותיו והחלטותיו באופן ממשי. אולם, להשקפתנו, גישתן זו פסולה ואינה מקובלת, ומקורה בתפיסה קורבנית הרואה בנאשם מעין "איש על" וכי עליהן לרצותו בהתרפסות, אכילת צואה, ענישה, אישה לרעותה או אישה לעצמה. חברה מתוקנת אינה יכולה לשאת ולסבול התנהלות כזו, גם אם בעיני אותן נשים מדובר בגישה פטרנליסטית, שאינה תואמת את הבנתן ורוחן.

9. חוק העונשין (תיקון 113) קבע את עקרון ההלימה שמשמעו אימוץ עקרון הגמול כעקרון מנחה. כך עולה מהצעת החוק וכן מהפסיקה בה צוין כי עקרון זה הוא "כוכב הצפון" לו מעמד בכורה, אם כי אין מדובר בבלעדיות ומתקיימים בציוד יסודות הענישה האחרים (ע"פ 1523/10 פלוני נ' מ"י, פסק דינו של כב' השופט א. רובינשטיין, ע"פ 8641/12 סעד נ' מ"י, פסק דינו של כב' השופט נ. סולברג). יש לבדוק העבירה וכל העולה ממנה ולאחר מכן הנסיבות האישיות. בחינת העבירה ונסיבותיה מביאה לקביעת מתחם ענישה ואחר כך יש לבחון הנסיבות האישיות. דהיינו, העבירה מכתובה את המתחם ושילוב הנסיבות האישיות במתחם מכתבים את גזירת הדין.

בפסיקה הנ"ל ובפסיקה נוספת (ראה: ע"פ 1323/13 חסן נ' מ"י) נקבע כי התיקון לחוק יצר מנגנון תלת-שלבי לגזירת העונש. שלב ראשון, יש לבדוק האם הנאשם הורשע בכמה עבירות, והאם אלו מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים. כאשר מדובר בכמה אירועים יש לקבוע עונש הולם לכל אירוע בנפרד ולבסוף ניתן לגזור עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים. בשלב השני, יש לקבוע את מתחם הענישה הראוי כעולה מסעיף 40ג(א) לחוק העונשין. ביצירת המתחם מספר שיקולים: האחד, הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו. השני, מדיניות הענישה הנוהגת. השלישי, נסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40ט והם: תכנון, חלקו של הנאשם, הנזק הצפוי וזה שנגרם, הסיבות לביצוע העבירה, הבנת הנאשם ויכולת להימנע מעבירה, מצוקתו הנפשית, קרבה לסייג אחריות פלילית, מידת האכזריות כלפי נפגע העבירה, ניצול כוח ומעמד.

בשלב השלישי, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם בתוך המתחם ולהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה: הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות שיקולי גיל; פגיעה במשפחתו; הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה וההרשעה; מידת האחריות של הנאשם למעשיו; שיקומו או ניסיונות שיקום; מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ופיצוי על הנזק שנגרם בעטיה; שיתוף פעולה עם רשויות אכיפת החוק; התנהגות חיובית של הנאשם ותרומתו לחברה; נסיבות חיים קשות של הנאשם; התנהגות רשויות אכיפת החוק; חלוף הזמן מביצוע העבירה; עברו הפלילי של הנאשם או העדר עבר. ניתן לסטות מהמתחם כאשר מתקיים אחד משני חריגים: האחד לקולא אם הנאשם השתקם או קיים סיכוי של ממש שישתקם (סעיף 40ד); השני לחומרה, אם יש חשש ממשי שהנאשם ישוב ויבצע עבירות וכי החמרה בעונשו והרחקתו מהציבור נדרשות להגן על שלום הציבור (סעיף 40ה).

על-פי התיקון לחוק וכך פירשה גם הפסיקה הנ"ל, קיימת חובת הנמקה בארבע תחנות: קביעת מתחם העונש ההולם; גזירת העונש המתאים; חריגה מהמתחם; גזירת הדין כאשר מדובר בכמה אירועים.

10. בהכרעת הדין הורשע הנאשם 1 בשמונה-עשר אישומים והנאשם 2 בשלושה אישומים. בכל אחד ואחד מהאישומים (מלבד הראשון), מדובר בעבירות רבות, אירועים רבים, דבר המצריך, על פי תיקון 113 לחוק העונשין, יצירת עשרות רבות של מתחמים. כאמור לעיל, אנו מצווים כיום לגזור את הדין על פי מנגנון תלת-שלבי, אשר הראשון בהם הוא קביעה האם ההרשעה היא באירועים נפרדים. בתיק כה מקיף וכה רב אירועים ומעללים כמקרה שלפנינו, יצירת עשרות מתחמים אינה מעשית ועלולה לגרור כתיבה ארוכה ומורכבת במשך ימים מעל הצורך, וכך נרשה לעצמנו במקרה מיוחד זה, להציב את עקרונות הענישה על פי תיקון 113 וליצור מתחם ענישה כולל.

11. הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה הינו משולש: כבוד האדם וחירותו, כבודם וחירותם של הנשים והילדים; שלומם וביטחונם של הילדים; זכות הנשים והילדים לחיי משפחה מקובלים, רגילים ותקינים בחברה מסודרת. הנאשם, ביצירת המשפחה, התנהלותו והתנהגותו, בהחלטותיו ובכפיית מסגרת של וידויים, דינים ועונשים, הפר הפרות חוזרות ונשנות ערכים אלה.

באשר למדיניות הענישה הנוהגת - אין לפנינו מרקם רחב של פסיקה הנסובה על מקרים דומים, בהם קיבוץ כה קשה, ארוך ואכזרי של מעשים שונים ומשונים שבוצעו לאורך חודשים ושנים. ניתן, אמנם, לפרק כל מקרה ומקרה ולאפיינו, אולם הדבר יחטא לתמונה הכללית העולה לפנינו. הליך בו נדון מקרה לו דימיון מסוים לעניינו, הינו אכן ת"פ 157/08 מ"י נ' קוגמן ואח'. במקרה זה עמדו לדין ארבעה נאשמים, שסרו למרותו של מנהיג רוחני בשם אליאור חן, והם חיו במסגרת מעין משפחתית, בה היו מספר ילדים. הארבעה הורשעו במסכת ארוכה של מעשי התעללות ותקיפות בילדים, אשר הוסברו על ידם בצורך חינוכי או התנהגותי כזה או אחר. מדובר על צביטות, מכות, אגרופים, הכאה באמצעות מקלות, השקאת ילדים בערק, עד שכרות, יצירת חתכים בגוף וצללקות, כפיתות, יצירת צלקות נפשיות ופיזיות, ניגור וטלטול ילדים, סטירות, בוקסים, כיסוי הגוף בהמטומות, מעשי טלטול חוזרים ונשנים. אחת מהתקיפות הרבות גרמו לאחד הילדים להיוותר צמח עד עצם היום הזה. בין השאר, נקשרו ילדים באזיקונים עד כדי עצירת זרימת הדם, גרימת כוויות, עלבונות לילדים, קשירתם לכיסא, כליאה בתוך מזוודה, העמדה בפינה למשך לילות שלמים או יממות שלמות, לעיתים בחורף ללא בגדים. כפי שעולה מגזר הדין, אחד ממעשי ההתעללות היה מעשי כוויה מכוונים באחד הילדים, לרבות שפית אלכוהול על הכוויות וזרית מלח עליה. בליל שלג, הוצאו ילדים החוצה, ללא בגדים כמעט, כוויות קור ועוד ועוד תיאורים שהדעת אינה סובלת ובלתי נתפסת. באותו מקרה נדון הנאשם הראשון לעשרים שנות מאסר, השני לשבע-עשרה שנות מאסר, השלישי לשלושים חודשי מאסר, והרביעי לשבע-עשרה שנות מאסר. כמו כן, חויבו הנאשמים בפיצויים של מאות אלפי שקלים.

12. באשר לנסיבות ביצוע העבירות - הנאשם 1 הוא מחולל האירועים, על פיו ישק דבר, שליטתו במשפחה הייתה מלאה. הוא יזם וידוים, דינים ועונשים. עשה כן לצורך שליטה ולפי תפיסה ניהולית וחינוכית של הבית ובני הבית. כאשר רצה, מחל. כאשר רצה, העניש. בחלק ניכר מהעבירות, הייתה אכזריות כלפי בני הבית, אך לא פחות מכך, השפלה ובוודאי ניצול כוח ומעמד.

13. בהתחשב בכמות העבירות, בחומרתן הרבה, בהימשכותן ובנפגעים הרבים, אך תוך מתן משקל מהותי לפסיקה הנוהגת, ובעיקר לפסק הדין שהוזכר לעיל, אשר תוצאתו חמורה אין מונים מהמקרה שלפנינו, אנו קובעים את מתחם הענישה בעניינו של נאשם 1 בין 20 ל-35 שנות מאסר. אנו מעמידים את מתחם הענישה בעניינו של נאשם 2, שלא יזם דבר, היה למעשה פסיבי והסכים אך להיות כלי (בידיו של נאשם 1), על 6-10 שנות מאסר.

14. באשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות - עונש מאסר פוגע בכל נאשם, ובוודאי באדם בגילו של נאשם 1, יליד 1955. במקרה שלפנינו, אין להתעלם מגילו, אף שמשקלו הינו רב. המאסר מהווה פגיעה בנשים הנוהות אחרי הנאשם, שכן לשיטתן, המשפחה כולה התפרקה. הנאשם אחראי למעשיו ולמעשה נושא באחריות בלעדית. לפי תפיסתו, אין הוא זקוק לשיקום, אין בו חרטה, דרך חייו נראית בעיניו נכונה. לא נעשה עד כה מאמץ לתיקון תוצאות העבירה ולא היה שיתוף פעולה עם רשויות החוק. נסיבות חייו לא היו קשות ולא חלפו שנים ארוכות מאז ביצוע העבירות. עברו של הנאשם נקי. לזכות הנאשם עומדות נסיבות נוספות: המסגרת שיצר אספה אליה אנשים, חלקם הופיעו לפנינו, ללא עוגן, ללא מקום, סייעה להם, עזרה להם ותמכה בהם והיוותה להם מעין בית. הופיעו לפנינו במהלך הדיונים אנשים, חלקם מצטיירים כמוזרים ובלתי רגילים. אותם אנשים התקבלו על ידי הנאשם ובני משפחתו בסבר פנים יפות, תוך ניסיון לקרבם או להרחיב את עדת המאמינים ב"בעל הפתק".

התוצאה

15. מסכת העבירות שנפרשה לפנינו הינה יוצאת דופן בהיקפה ובחומרתה, ומצדיקה ענישה קשה ומחמירה. חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם משפחה המתנהלת בסגנון כפי שיצר הנאשם 1: ריבוי נשים, פרנסה להן ולשבע-עשרה ילדים בדרך של הפצה ברחובות, ילדים ללא מסגרת חינוך מוכרת ושליטה בכל אלה בדרכים עברייניות ואסורות. אכן, העבירות כה רבות עד שניתן למנות מאות שנות מאסר. אלא שיש לתת את הדעת גם לענישה הנוהגת, אף אם מעטה היא. מקום שעל מעשי אכזריות קשים וחמורים ביותר, ותוצאה פיזית ונפשית חמורה יותר נגזרו עשרים שנות מאסר, לא ניתן, לשיטתנו, להפליג יתר על המידה בענישה. אנו ערים להבדלים הקיימים בין המקרה שלפנינו לבין המקרה בהליך של קוגמן, שהרי כאן נעברו גם עבירות מין רבות, אולם התוצאות הפיזיות והנפשיות בהליך האחר, חמורות בהרבה. לאור האמור, אנו גוזרים על הנאשם 1 את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 26 שנים, החל מיום מעצרו.

ב. מאסר של שנתיים, אותו ירצה אם במשך שלוש שנים מיום שחרורו יעבור עבירת אלימות, למעט תקיפה סתם.

ג. פיצוי בסך 100,000 ₪ (ישולם עד 31.1.14), שיתחלק באופן שווה בין ארבעת המתלוננים.

הנאשם 2 -

א. מאסר בפועל למשך 6 שנים, החל מיום מעצרו.

ב. מאסר של שנה, אותו ירצה אם במשך שלוש שנים מיום שחרורו יעבור עבירת אלימות, למעט תקיפה סתם.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"ג בחשון התשע"ד, 17 באוקטובר 2013, במעמד הצדדים.